

6a trobada d'espais de creació i producció de Catalunya

Transcripció resumida de la 6ª Trobada d'espais de creació i producció de Catalunya - *Com compartir pis. Clàusules per l'acord de convivència entre artistes i centres de producció* - que va tenir lloc el 16 de desembre 2021 a la Capella, Barcelona.

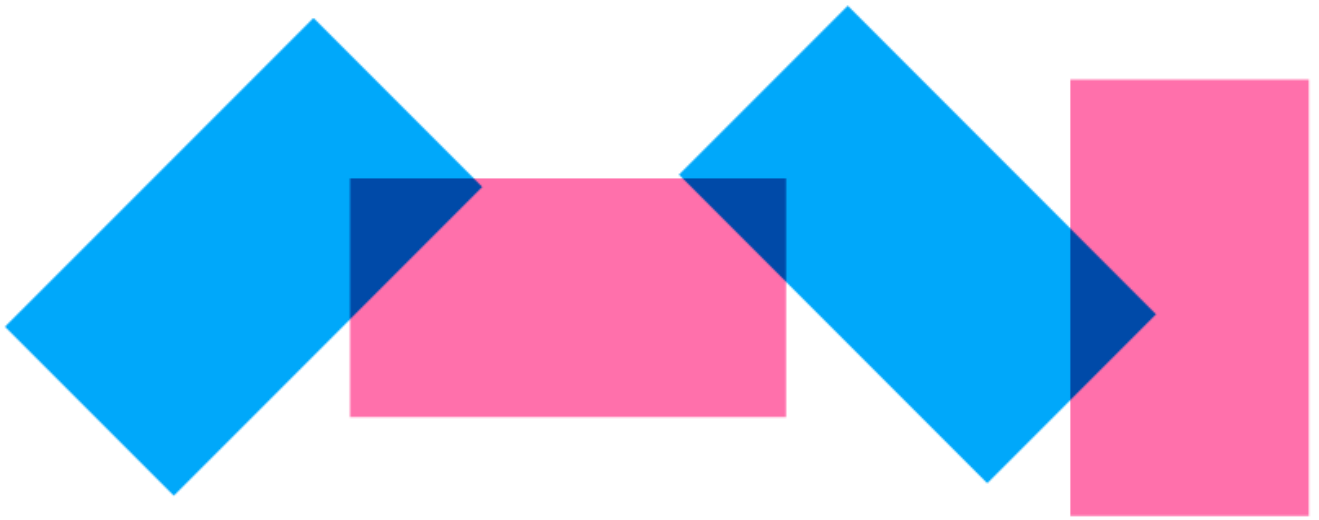
Comissariat: Pilar Cruz

Coordinació: Chiara Fabro, Xarxaprod

Ponents: Abel Garriga; Andrea Leunda i Ana Airas; Luna Acosta, Rosa Lendinez i Natalia Carminati; Pau Catà.

Index

Sessió 1 - Presentació de la Jornada	5
Sessió 2 - Càpsula Jurídica I Instrumentos jurídics: formats i possibilitats	7
Sessió 3 - Càpsula jurídica II Llenguatges i fórmules jurídiques. Adaptacions a les parts interessades	12
Sessió 4 - Laboratori d'idees per a convocatòries cuidades	19
Sessió 5 - Grups de Treball	25
Sessió 6 - Residències artístiques: Tres pre-Posicions	33

1 SESSIÓ

Presentació de la Jornada

A càrrec de Pilar Cruz, comissària

Aquesta jornada es centra en les relacions entre creadors/es i centres de producció. La primera cosa que em va venir al cap quan parlem de relacions entre creadors i centres, és que, com a bona pràctica i ara que les cures estàn (o haurien d'estar) al centre de l'agenda social, sempre és bó saber per adelantat què podem esperar de l'altre i sentar les bases, fins i tot per escrit, de quienes seràn les normes que han de regir la nostra convivència.

Amb la idea de que aquesta relació no es vegi com a utilitaria ni instrumentalizada, se'm va ocòrrer la idea de centres i creadors com a companys de pis. Si tú, abans de començar la convivència, poses per escrit o parlat de les condicions en què conviuràs, tot pot tenir una millor resolució si després hi hagués un conflicte.

S'ha de dir que avui no parlarem nomès de creadors en residència a un centre, sinó de totes les formes de relació que es poden donar entre uns i altres: des d'una beca, o una convocatòria, fins a una prestació de serveis.

Quan comparteixes pis has de fer conviure dues agendes molt diferents, manies, horaris, costums i personalitat, i em va venir al cap aquesta escena de la sèrie "The Big Bang Theory" que ens introduirà en clau d'humor en el tema d'avui, de com parlar i fer el nostre acord de convivència.

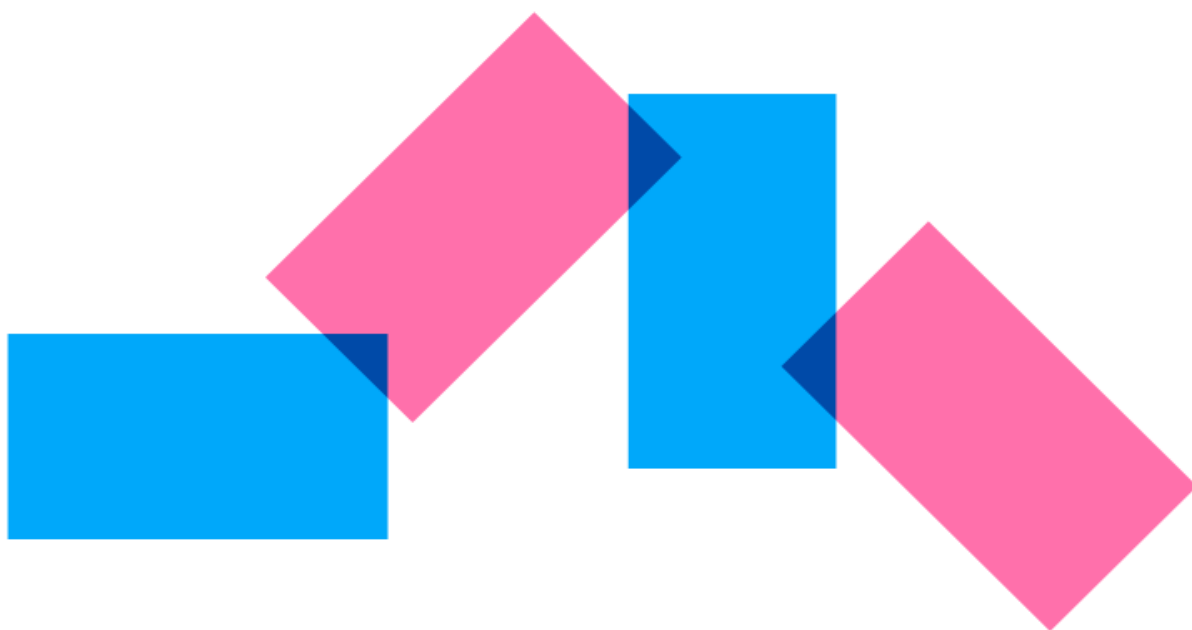
Es pot veure aquí <https://www.youtube.com/watch?v=n5Yn-s5FvUk&t=103s>

Aquesta escena explota fins al absurd com dues personalitats molt diferents han de conviure, i com posen per escrit les condicions de la convivència per què no hi hagi problemes. Després, quan hi ha problemes, es remeten a aquest acord i veiem els mecanismes que fan servir per a dirimir conflictes. Aquest acord de convivència ens parla de les seves necessitats, personalitats, horaris... després hi han clàusules molt estranyes com que si un d'ells guanya el Nobel ha de nombrar l'altre al discurs d'agraïment. Nosaltres no guanyarem un Nobel però sí hi han situacions als Centres que tant de bo s'haguèssim parlat abans. I potser ja existeixen mecanismes per escrit de convivència però potser les hauríem de repensar segons com s'entenen avui les relacions i les cures.

Per què no redactar els nostres propis acords de convivència? Per què no fer servir els instruments legals que tenim a l'abast i apropiarnos d'ells? Per què descarregar d'Internet un modelo de conveni ja fet al qual ens hem d'emmotllar nosaltres, en comptes de que aquests instruments s'acomodin a nosaltres i nostres necessitats?

Aquesta és la idea de les jornades, Com viure juntes, clàusules per a un possible acord de convivència. La idea és conèixer les expectatives de l'altre, els límits i les temporalitats de cadascú, poder negociar segons les nostres necessitats i poder plasmar-les en instruments legals més o menys estandarditzats i clausules, noves o ja existents, que ens serveixen per al bé comú, per prevenir situacions complicades, o per a solucionar possibles conflictes o malentesos. Si ja tenim i fem servir aquests instruments, repensem-los a la llum de les cures, el bé comú i posant les bones pràctiques al centre.

Per això com a punt de partida vam convidar tres persones: l'Abel Garriga, l'Andrea Leunda i l'Ana Airas; que ens parlaran d'aquests instruments jurídics i de com adaptar-les a les nostres necessitats. També hem convidat a un grup d'artistes i socias de la Escocesa que han realitzat un projecte anomenat "Laboratorio de ideas para convocatorias cuidadas", coordinado por Luna Acosta, Paula Bruna, Natalia Carminati i Rosa Lendinez. Després farem grups de treball respecte a nostres situacions i com poder-les plasmar en aquest possible acord de convivència. Per últim en Pau Catà ens posarà un video, resultat d'una investigació sobre les temporalitats en centres de producció, que ha estat becat per una beca OSIC. Finalment ens anirem amb, potser no un full de ruta, però si amb moltes idees per continuar treballant a casa nostra.

2
SESSIÓ

Càpsula Jurídica 1

Instruments jurídics: formats i possibilitats

A càrrec d'Abel Garriga, de Garriga Advocats, assessor jurídic de la PAAC

PARAULES CLAU

#dret com a eina
#context
#marc de relació
#la seva
contingència i
adaptació al para-
digma
#interessos als que
respon
#coerció i obligació
#contractes
#característiques i
definició
#principis del Codi
Civil que els hi
afecten.

D'entrada m'agradaria rebaixar una mica les expectatives respecte a les solucions per la via de les normes. El Dret és una eina més per solucionar conflictes o per solucionar la convivència o la relació de les persones entre elles i com a societat.

Com a eina es farà servir quan es necessiti, i no sempre funciona amb la precisió i l'eficàcia que desitjariem.

Quan preparàvem aquestes jornades em va venir al cap la meua experiència de principis dels dosmil amb les llicències Creative commons, copyleft, i tot el tema del software lliure. La conclusió de tot això, que n'he tret quasi vint anys després, és que en aquell moment els objectius eren totalment vàlids, totalment vigents. El protagonisme, però, que es va donar als advocats i la confiança que se'l va atorgar a una regulació contractual (que era lo que en definitiva eren les llicències Copyleft), potser era naif. Per què? es posava tot el pes en la eina i es desatenia el context i l'ecosistema en el que es produïen les creacions, que determinen a la vegada com circulan, com es produeixen, i per tant quin règim jurídic tindran.

Concretaré una mica més respecte al Dret com a eina. El Dret el que fa és donar un marc de relació segur, estable i cert. Dona, en definitiva, el que els juristes denominen "Seguretat jurídica": la anticipació de les normes, saber què succeirà en un supòsit determinat. I a la vegada evita algo que percebim com a injust, que és a arbitrariedad, la imposició de la voluntat sense haver estat acceptada per l'altre part.

Sobre tot el Dret ha de ser percebut com a just, i aquí entrem en la relació entre el Dret i la justícia, que no sempre és el mateix. Allò que es consideri just, legítim, depen dels valors de cada moment. Per tant el Dret també és contingent, depenent de com es conformin els valors d'una societat, d'un grup, d'un sector, en cada moment.

Aquest punt és bàsic, per aquesta raó el Dret va variant. Per això la jurisprudència, l'aplicació del Dret per part dels jutges, que és essencial perquè, d'un cos normatiu que no es mou (algunes normes que citarè del Codi Civil son del 1884), es fa una labor de interpretació i incorporació d'aquests valors per la via de l'aplicació judicial.

I finalment, el Dret té el seu valor per què, a part de tot el què hem dit, legitima la coerció, és físicament imposable a les persones. El cas extrem és el Codi Penal, que ens diu: no pots fer aixó i si ho fas vas a presó, pagues una multa, o te inhabiliten, etc. Aquestes són les penes màximes que a una societat com la nostra s'accepten i es consideren legítimes.

Dintre del sector privat - que és el de la ordenació dels contractes-, si un contracte no es compleix voluntariament, també tindrà els seus mitjans per a que el jutge, és a dir, la força de l'Estat a través del jutge, t'obligui a complir aquest contracte. Si tens un deute contragut per contracte i no el pagues, hi haurà un jutge que t'obligarà a pagar. I si no, s'activarà la capacitat d'entrar al teu patrimoni privat i agafar-te aquests diners mitjançant un embargament. Aixó és una mostra del poder de coerció de l'Estat i que és la última peça que sosté el sistema jurídic.

El sistema jurídic per tant és un sistema dinàmic, que cristal·litza en cada moment quins son els valors de la societat en cada moment. Per a preparar les jornades vaig rescatar el Codi de Bones pràctiques que va aprovar l'Associació d'Artistes Visuals de

Catalunya. I ara no parlarem del seu contingut, però si com a mostra d'allò que en cada moment s'entén com a norma acceptada. El codi de bones pràctiques es va començar a treballar al 2002, el 2007 es va aprovar. La seva lectura és molt interessant per què, a banda de contenir principis amb que tots estariem d'acord, el seu objectiu i interès és regular la relació de l'artista amb la galeria, per un costat, i centres de difusió, per l'altre. En cap moment cap les xarxes de producció, és a dir, la pre-condició a allò que hi ha abans de que l'artista tingui algo amb què comerciar.

I per què és així? Amb perspectiva, "a toro pasado", és molt fàcil veure'l, i és que respon a un paradigma de indústria cultural equiparada a lo que podria ser qualsevol altre tipus de indústria comercial. L'artista (productor), té un producte que s'insereix en el mercat, això es distribueix, té un valor, hi ha una compraventa, hi ha unes plusvàlues que es van repartint. Aleshores la idea en el seu moment era empoderar a la baula més feble, que és l'artista, per la via jurídica: fent uns contractes, uns principis i unes normes que li donin més força dintre d'aquesta cadena de producció. Però clà, això és un paradigma que en retrospectiva es veu clarament neoliberal, a on la obra té un valor de canvi i ja està en el mercat.

Curiosament, això es va aprovar al 2007. Al 2008 va venir la crisi financera i de sobte tota aquella estructura va desaparèixer. Ara sembla que està sorgint d'una altra forma, però aquelles normes van cristal·litzar el què en aquell moment crec que era el paradigma a on estàvem ficats. De fet era molt curiós, en "El Economista" es veia tot el tema de crisi financera que començava, i a continuació la notícia de que l'obra de Damien Hirst era adquirida a uns preus brutals mai vistos a les subhastes. I poc després va venir el colapse financer. Aquestes normes es van aprovar just en el moment de màxima velocitat d'aquest sistema que va colapsar.

Dit això anem a parlar dels contractes. El contracte no és més que una eina que regula una relació consentida entre parts concebudes com a iguals. No dic que siguin iguals, si no concebudes com a iguals. A més, com que és un contracte, és coercible, el seu compliment és obligat. Els contractes només s'entenen i són eficaços si responen bé a la realitat que estan regulant. Si no es coneix bé quin és el context de relació entre les parts, aquest contracte serà, en el millor dels casos inocu, si no inútil o fins i tot contra-productent, per què estarà aplicant tot un sistema que no respondrà a lo que de veritat interessa, que és tenir un marc cert i segur de relació. I també el contracte ha de tenir una altra característica important, que és una certa flexibilitat: la possibilitat de poder preveure o de poder aguantar o recollir situacions no previstes en una relació entre dues parts, que al cap i a la fi és una cosa dinàmica.

En el cas de les xarxes de producció, les parts els propis artistes i el centre que els acull o a on estan rebent un servei. També les relacions entre artistes i amb l'Administració. En la majoria dels casos quan un centre rep fons públics té una obligació de rendir comptes i rep una càrrega, que es concep com a burocràtica i farragosa, però té el seu sentit. En tot cas es la condició que has de complir si tens fons públics, i per tant això també modula i predetermina les relacions entre artista i centre. Ara no hi entraré en el Dret públic, però s'ha de tenir present, ja que a vegades per part de l'artista no s'entén massa quan un centre imposa alguna qüestió administrativa. O quan tracta amb l'Administració i no enté per què ho fan tan complicat o ho fan d'aquesta manera... O es tendeix a carregar contra l'intermediari, que fa una feina que tu ni imagines, com és intermediar entre tu i un aparell burocràtic de normes de beques, subvencions o contractació administrativa, que es una cosa tremebunda.

Bé, ja he explicat que un contracte es una regulació que vincula a les parts jurídicament. La clau de tot contracte sempre és el consentiment que pressuposa una autonomia de la voluntat i una igualtat entre les parts. Igualtat que no vol dir que les parts siguin exactament iguals, per què desequilibris n'hi haurà sempre, i els interessos dintre d'un contracte no seran els mateixos. En tot cas seràn convergents, és a dir, tindran interès comú en alguna cosa concreta, per poder després obtenir el que cadascú té com a agenda. La autonomia de la voluntat és la clau i és el que dona la força vinculant a un contracte.

Repasare breument quatre principis del Codi Civil. En primer lloc l'article 1.254 diu que el contracte existeix pel consentiment a fer o donar alguna cosa. Aquí la clau és el consentiment, és si estem d'acord, aleshores això serà vinculant pels dos, i per això és bàsic conèixer exactament quina és la realitat en la que estem incidint. Què farà cadascú, en què consistirà cada una de les activitats que jo em comprometo a fer davant de l'altre i què puc esperar de l'altre. Això vé en la definició de l'objecte del contracte. Està molt clar quan parlem d'un contracte d'execució d'obra, tens les clausules pero al final, allò que les parts estan decidint és: farem aquesta casa, amb aquests materials... i això és un anexe, no el contracte, tot i que en fa part. I es limita el que les parts faran, que es pot escriure dintre del propi clausulat, però definint bé què és el que espera cada un de l'altre i què es el que cada un es compromet en front de l'altre. No tant amb un ànim exhaustiu de definir el detall sino, sobre tot, definir en negatiu, definir els límits al que es pot fer i no, a allò que s'espera i no s'espera de cada una de les parts.

Pel que fa a l'autonomia de la voluntat, aquesta no és absoluta, està limitada: segons l'article 1.255 els pactes no tenen més límits que les lleis, la moral i l'ordre públic. La moral pot sonar una mica desfasat, estem parlant d'una norma de l'any 1889, però si entenem moral en un sentit ampli, és la moral de cada moment, allò que en cada moment es percep com a bo, com a legítim. A més, l'article 1.256 diu que no es pot deixar el compliment del contracte a l'arbitri d'una de les parts. Ha de poder ser vinculant per a les dues parts per igual, i cap part pot decidir si es compleix o no, perquè aleshores ja no seria un contracte.

Els contractes, segons l'article 1.257 del Codi Civil, tenen efecte només entre les parts, i com diu el 1.258, es perfecciona pel consentiment: La perfecció del contracte vol dir que quan el contracte realment neix i és vinculant per les parts és per la via del consentiment. I afegeix (i això és molt interessant): i obliga al compliment d'allò què expressament s'ha pactat, d'allò què està escrit, així com a totes les conseqüències que segons la seva naturalesa, és a dir, el que realment volien les parts, siguin conformes a la bona fe, els usos i a les lleis.

I és que un contracte no es una peça autònoma que va sola i que regula absolutament tot, com seria el ideal americà quan veiem contractes que regulen fins i tot allò més obvi, o que son extramadament exhaustius. Per què no ens cal aquesta exhaustivitat al Dret continental, i espanyol més concretament? Per què aquesta norma, a l'article 1.258, ja li dona al contracte aquelles peces que les parts no han posat perquè, o ja estàn a la llei, o als usos (molt important), o a la bona fe.

Treient la llei, que es prou estructurada i clara, els usos i la bona fe son conceptes menys clars. Què es un ús professional, sectorial...? Doncs allò que es pot constatar que les parts conceben com a legítim i com a aplicable a elles.

La bona fe es la porta d'entrada a aquells principis que no es poden posar per escrit, i que de tan obvis, quan s'incompleixen ens indigna, per què la bona fe es la base

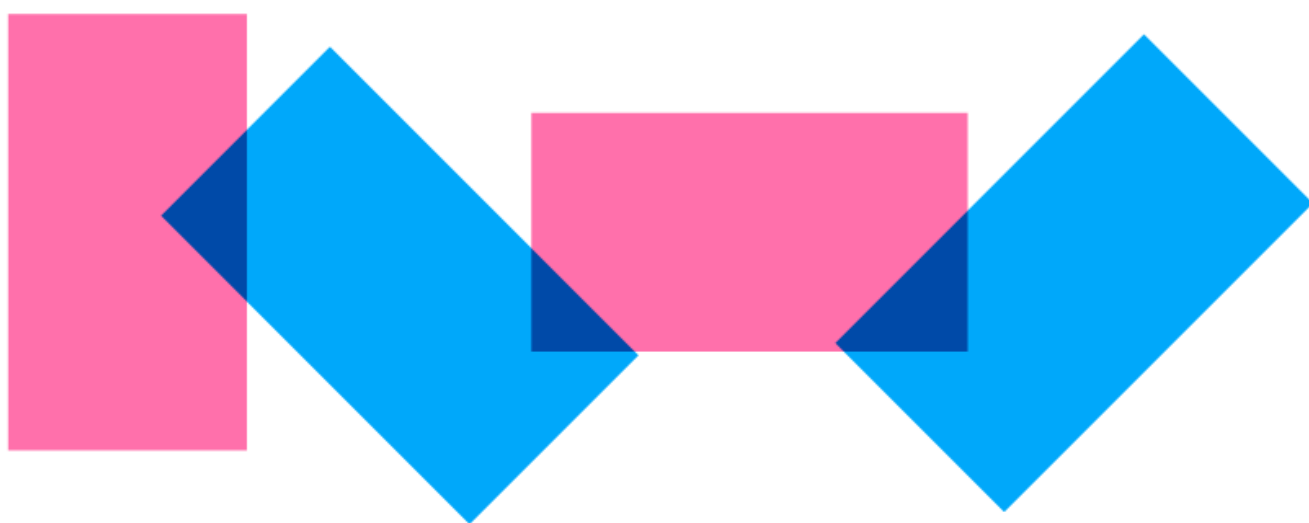
pre-contractual de: no fer malbé l'altre, no aprofitar-se o enriquir-se injustament a costa de l'altre, actuar d'una forma que sigui acceptable per la comunitat...

Finalment l'article 1.278 del codi civil parla de la llibertat de forma. Els contractes no necessiten una forma solemne (ad solemnitatem) excepte alguns molt concrets, sino ad probationem, que vol dir contracte per escrit simplement, per facilitar la prova de què és el que realment estàvem acordant les parts. I d'aquí ve aquesta necessitat d'un equilibri entre un nivell de detall suficientment important com per poder tenir una previsibilitat, però a la vegada que no tingui un efecte paralitzador o que quedi desfasat als dos minuts d'haver-se signat.

Les formes del contracte, evidentment, poden anar des de passar per un notari, fins a un contracte privat (el format al què estem més acostumats). O poden ser condicions pre-establertes, condicions d'ús, i això ho estem aplicant cada dia: des d'actes molt quotidians com agafar un autobús, contractar la llum, qualsevol xarxa o web que visitem... estem acceptant implícitament tota una serie d'usos i això també és un contracte.

També pot ser un contracte informal quan, per exemple, es creuen mails i es porta a terme una activitat conforme a aquests mails, per tant això indica un consentiment tàcit i implícit. Finalment pot ser verbal, és vàlid, la única dificultat serà veure el contingut d'allò que es va parlar, pero si es pot provar serà perfectament vàlid.

I pel que fa a formes de regular, poden ser variades, des d'unes bases que estèn admeses al centre, poden ser unes bases i a més un contracte per cadascuna de les activitats, poden ser unes condicions generals d'ús d'algun servei i que es vagin actualitzant... Poden fins i tot recollir aquells usos que es consideren legítims, segons la propia activitat i experiència. Codificar uns usos també pot ser una forma de regular la relació entre les parts.

3 SESSIÓ

Càpsula jurídica 2

Llenguatges i fórmules jurídiques. Adaptacions a les parts interessades

A càrrec d'Andrea Leunda i Ana Airas, advocades de l'AADPC

PARAULES CLAU

#necessitat de parlar i negociar els acords

#inexistència de normativa al procés creatiu

#enquestes: aspectes negatius des del centre i des del creador

#centre ideal

#tipus i formats d'instruments legals.

#negociacions

#retorns

#regulacions

#Estatut de l'Artista

Estem aquí per ajudar a veure de quins instruments ens poden servir per resoldre conflictes o situacions en una situació de convivència. Tant l'Andrea com jo som part de l'àrea legal de la Associació d'Actors i Directors, per tant estem en relació amb l'artista en tres àmbits, Arts escèniques, Audiovisual i Doblatge.

Tal com ha dit l'Abel, el que es necessita per un contracte o acord és baixar a la realitat. Per nosaltres, encara que sigui des d'un punt de vista jurídic, és molt i molt important conèixer la vostra realitat per començar a fer. És veritat que hi ha una sèrie de normes ja existents que ens enmarquen. En el vostre cas tenim una administració pública que ens estableixen unes bases, tenim uns centres que han de complir aquestes bases, però també l'artista quan arriba les ha d'entendre per saber quines condicions ha de complir. Però és cert que l'artista també té una certa autonomia per decidir si està d'acord, o negociar alguna clàusula. Per això volem baixar una mica del "tot és massa formal, no entenc res, m'han donat un contracte que no hi ha qui ho entengui.." ja que podem construir dintre dels marges.

Com a advocades el que veiem és que no és el vostre llenguatge, i sí és la nostra feina fer-ho fàcil i entenible, per què al final el què necessiteu són eines que us facin la vida fàcil, i així les relacions entre centres, creadores i l'Administració siguin el més profitoses possible.

Treiem una mica aquesta por jurídica per què all final un contracte pot ser més o menys formal, i com veurem n'hi han que són més difícils de negociar, com per exemple unes bases, però n'hi ha d'altres, com poden ser les normes de convivència d'un espai, a on tenim més marge.

Quan tu et presentes per exemple a unes bases, o estàs en una residència, es poden crear diferents tipus de relacions: relacions de l'àmbit civil o mercantil, altres d'ús de l'espai o poden haver relacions laborals. És molt important que llegiu bé les bases i si alguna cosa no enteneu, la pregunteu, per què el més important és conèixer per poder portar-lo a allò que necessites. A vegades, com aquest tema és complicat, no li parem atenció, i de repent hem de fer un retorn que no ens va bé. I es podria haver plantejat una altre temporalitat o un altre retorn, ja que normalment no són codis inamovibles.

El moment de la creació no està normatitzat, no existeix una norma jurídica del procés de creació. Sí que existeix normativa una vegada s'ha fet la obra, ja sigui una obra de teatre, música o una obra visual. Però a l'espai previ no existeix, no hi ha una normativa, per tant l'hem de construir, tenint en compte que juguem amb unes bases públiques i amb unes condicions de convivència als espais.

Hem anat als vostres qüestionaris a veure les respostes que heu enviat.¹

El que els centres heu posat de relleu, pel que fa a aspectes negatius en vostra relació amb les creadores, doncs des de poca implicació, interès exclusiu per el finançament, desdibuix del vostre paper com a centres de creació, el canvi unilateral de condicions, falta de col·laboració, incompliment dels terminis pactats... és a dir, tenim un dia a dia que sí que comporta una serie de conflictes. Són petites coses, però penseu que es poden reduir a través d'aquesta petita possibilitat de negociar, i d'establir uns usos basats

¹ Abans de la Jornada es va enviar una enquesta als centres adherits a Xarxaprod per tenir algunes idees prèvies de la relació que estableixen amb els seus creadors. També vam enviar una versió adaptada als artistes i creadors per conèixer la seva relació amb Centres de creació i producció.

en bones pràctiques. No cal sempre que sigui un contracte en el sentit que penseu, si no establir una sèrie de situacions i explicar-les.

Per l'altra banda, des del punt de vista del creador, es respon com a aspectes negatius en la seva relació amb els centres: una desatenció, desorganització, excés d'exigència en la participació de les activitats... Aquí ens trobem que, quan hi ha una convocatòria pública, hi ha unes bases i es demana un retorn que a vegades no s'entén, o es pensa que és massa exigent o penses que interfereixen en el teu procés de creació. Per tant és important, aquesta realitat, posar-la sobre la taula i parlar-ne. Com a mínim explicar què es el que volem i què esperem de nosaltres.

Després hem passat a veure a les enquestes com seria el nostre centre ideal: que fes un bon acompanyament, context de relació, poca burocràcia (això seria fantàstic), flexibilitat, treball autònom, independència, entorn idoni, investigar, fer contactes, accés a maquinària, bons equips, difusió, atenció a la criança (poder compatibilitzar una residència amb la conciliació, allotjament per la teva família...), espai net.

¿Què fem en cada cas? un contracte, un conveni, un acord...

Un contracte seria més bé quan hi ha una contraprestació, i les normes que l'afecten o que l'informen són de l'àmbit privat. Els convenis es solen signar quan hi ha una contraprestació amb l'Administració pública o quan hi ha una subvenció. Al final, segons les necessitats, tampoc fa falta que sigui complicat. S'han de delimitar quines són les parts, quin seria l'objecte d'aquest acord, i després les clàusules concretes, que no cal que siguin super específiques.

Tu pots crear un marc general on es regulin aquests acords d'una manera ampla. I després hi ha també la bona fe, el mateix significat o la mateixa interpretació general de tot el contracte, que ja fa que si alguna cosa no està especificada a lo que seria el sentit general d'aquella obligació, es pugués arribar a resoldre-ho. I si no sempre es pot crear un anex.

Sí que seria interessant que entre centres i creadors s'estableixin unes taules de treball i anar creant uns petits documents que després es puguin anar modificant i millorant. Vosaltres com a xarxa i creadors segurament us trobareu amb una sèrie de problemàtiques que podem identificar com a comunes. Seria interessant que es vehiculi a través d'unes taules. És que és així com s'elabora una normativa o unes bones pràctiques. És preguntar-se: jo cada dia què em trobo? problemes de convivència als espais, amb el tema de criança, amb el moment del retorn que he de fer cap al centre... i a partir d'aquí, elaborar una sèrie de punts indispensables i que siguin fàcils d'entendre, no cal que utilitzem un llenguatge rocambolesc.

Sobre si es pot personalitzar, de fet és recomanable fer el contracte a mida. És molt difícil, ja ho sabem, però a vegades no és tan complicat i hem de fer un exercici d'escolta i posada en comú. A partir d'aquí partim del mateix principi que s'ha explicat abans, que és l'autonomia de les parts. Tenint en compte que ja tenim normatives que ens regulen molts aspectes, hem d'arribar a un consens i consentir per intentar pactar allò que necessitem.

Aquí hi hauria una diferència del que seria el Dret laboral, que quan una situació no està regulada per contracte, les normes laborals te especifiquen què fer. En canvi en relacions de l'àmbit privat, regulades pel codi civil, cada relació és diferent. Però s'ha de regular i parlar abans, perquè després quan signes un contracte, te obligues. Hi ha la creença de que si fem veure que no existeix, no ens obliguen. Això crea molta inde-

Estem aquí per ajudar a veure de quins instruments ens poden servir per resoldre conflictes o situacions en una situació de convivència. Tant l'Andrea com jo som part de l'àrea legal de la Associació d'Actors i Directors, per tant estem en relació amb l'artista en tres àmbits, Arts escèniques, Audiovisual i Doblatge.

Tal com ha dit l'Abel, el que es necessita per un contracte o acord és baixar a la realitat. Per nosaltres, encara que sigui des d'un punt de vista jurídic, és molt i molt important conèixer la vostra realitat per començar a fer. És veritat que hi ha una sèrie de normes ja existents que ens enmarquen. En el vostre cas tenim una administració pública que ens estableixen unes bases, tenim uns centres que han de complir aquestes bases, però també l'artista quan arriba les ha d'entendre per saber quines condicions ha de complir. Però és cert que l'artista també té una certa autonomia per decidir si està d'acord, o negociar alguna clàusula. Per això volem baixar una mica del "tot és massa formal, no entenc res, m'han donat un contracte que no hi ha qui ho entengui.." ja que podem construir dintre dels marges.

Com a advocades el que veiem és que no és el vostre llenguatge, i sí és la nostra feina fer-ho fàcil i entenible, per què al final el què necessiteu són eines que us facin la vida fàcil, i així les relacions entre centres, creadores i l'Administració siguin el més profitoses possible.

Treiem una mica aquesta por jurídica per què all final un contracte pot ser més o menys formal, i com veurem n'hi han que són més difícils de negociar, com per exemple unes bases, però n'hi ha d'altres, com poden ser les normes de convivència d'un espai, a on tenim més marge.

Quan tu et presentes per exemple a unes bases, o estàs en una residència, es poden crear diferents tipus de relacions: relacions de l'àmbit civil o mercantil, altres d'ús de l'espai o poden haver relacions laborals. És molt important que llegiu bé les bases i si alguna cosa no enteneu, la pregunteu, per què el més important és conèixer per poder portar-lo a allò que necessites. A vegades, com aquest tema és complicat, no li parem atenció, i de repent hem de fer un retorn que no ens va bé. I es podria haver plantejat una altre temporalitat o un altre retorn, ja que normalment no són codis inamovibles.

El moment de la creació no està normatitzat, no existeix una norma jurídica del procés de creació. Sí que existeix normativa una vegada s'ha fet la obra, ja sigui una obra de teatre, música o una obra visual. Però a l'espai previ no existeix, no hi ha una normativa, per tant l'hem de construir, tenint en compte que juguem amb unes bases públiques i amb unes condicions de convivència als espais.

Hem anat als vostres qüestionaris a veure les respostes que heu enviat.

El que els centres heu posat de relleu, pel que fa a aspectes negatius en vostra relació amb les creadores, doncs des de poca implicació, interès exclusiu per el finançament, desdibuix del vostre paper com a centres de creació, el canvi unilateral de condicions, falta de col·laboració, incompliment dels terminis pactats... és a dir, tenim un dia a dia que sí que comporta una serie de conflictes. Són petites coses, però penseu que es poden reduir a través d'aquesta petita possibilitat de negociar, i d'establir uns usos basats en bones pràctiques. No cal sempre que sigui un contracte en el sentit que penseu, si no establir una serie de situacions i explicar-les.

Per l'altra banda, des del punt de vista del creador, es respon com a aspectes negatius en la seva relació amb els centres: una desatenció, desorganització, excés d'exigència en la participació de les activitats... Aquí ens trobem que, quan hi ha una convocatòria

pública, hi ha unes bases i es demana un retorn que a vegades no s'entén, o es pensa que és massa exigent o penses que interfereixen en el teu procés de creació. Per tant és important, aquesta realitat, posar-la sobre la taula i parlar-ne. Com a mínim explicar què es el que volem i qué esperen de nosaltres.

Després hem passat a veure a les enquestes com seria el nostre centre ideal: que fes un bon acompanyament, context de relació, poca burocràcia (això seria fantàstic), flexibilitat, treball autònom, independència, entorn idoni, investigar, fer contactes, accés a maquinària, bons equips, difusió, atenció a la criança (poder compatibilitzar una residència amb la conciliació, allotjament per la teva família...), espai net.

¿Què fem en cada cas? un contracte, un conveni, un acord...

Un contracte seria més bé quan hi ha una contraprestació, i les normes que l'afecten o que l'informen són de l'àmbit privat. Els convenis es solen signar quan hi ha una contraprestació amb l'Administració pública o quan hi ha una subvenció. Al final, segons les necessitats, tampoc fa falta que sigui complicat. S'han de delimitar quines son les parts, quin seria l'objecte d'aquest acord, i després les clàusules concretes, que no cal que siguin super específiques.

Tu pots crear un marc general on es regulin aquests acords d'una manera amplia. I després hi ha també la bona fe, el mateix significat o la mateixa interpretació general de tot el contracte, que ja fa que si alguna cosa no està especificada a lo que seria el sentit general d'aquella obligació, es pugués arribar a resoldre-ho. I si no sempre es pot crear un anex.

Sí que seria interessant que entre centres i creadors s'estableixin unes taules de treball i anar creant uns petits documents que després es puguin anar modificant i millorant. Vosaltres com a xarxa i creadors segurament us trobareu amb una serie de problemàtiques que podem identificar com a comunas. Seria interessant que es vehiculi a través d'unes taules. Es que és així com s'elabora una normativa o unes bones pràctiques. És preguntar-se: jo cada dia què em trobo? problemes de convivència als espais, amb el tema de criança, amb el moment del retorn que he de fer cap al centre... i a partir d'aquí, elaborar una serie de punts indispensables i que siguin fàcils d'entendre, no cal que utilitzem un llenguatge rocambolesc.

Sobre si es pot personalitzar, de fet és recomanable fer el contracte a mida. És molt difícil, ja ho sabem, però a vegades no és tan complicat i hem de fer un exercici d'escolta i posada en comú. A partir d'aquí partim del mateix principi que s'ha explicat abans, que és l'autonomia de les parts. Tenint en compte que ja tenim normatives que ens regulen molts aspectes, hem d'arribar a un consens i consentir per intentar pactar allò que necessitem.

Aquí hi hauria una diferència del que seria el Dret laboral, que quan una situació no està regulada per contracte, les normes laborals te especifiquen què fer. En canvi en relacions de l'àmbit privat, regulades pel codi civil, cada relació és diferent. Però s'ha de regular i parlar abans, perquè després quan signes un contracte, te obligues. Hi ha la creença de que si fem veure que no existeix, no ens obliguen. Això crea molta indefensió i problemes.

Tornant als qüestionaris, hem agafat alguns punts que seria interessant de regular. Un punt que sortia força és la contraprestació o retorn en algunes residències o processos de creació, que algunes de vosaltres heu vist que potser era massa exigent o no s'aca-

vaba d'adequar a la vostra activitat creativa o s'allunya del procés de creació...

Sí que és cert que aquest punt pot estar molt regulat a les bases a les quals et presentes, però segurament hi ha una mica de marge per poder parlar i negociar, i que el retorn sigui realment positiu. Per què és molt interessant aquest canal que es crea entre creadores i centres, però per que sigui fructífer, les parts han d'estar còmodes amb el que fan. Un retorn que sigui proper a allò que està sent el procés de creació, potser és més interessant que un retorn-bolet, que l'únic que vol el creador és treure-se'l de sobre, i això al centre tampoc li serveix.

De totes maneres no tots els espais demanen retorn, i la diversitat de situacions s'han d'entendre. El centre que demana retorn ho fa perquè ho té a les bases, i de vegades el fet de no conèixer fa que no entenguis per què m'estàn demanant això. Doncs el centre ha de comunicar al creador quines són les seves obligacions respecte a l'Administració pública i que s'entenguin els límits. A partir d'aquí ens trobem amb coses que poden ser més accessoris i altres que tenen una necessitat jurídica, com la seguretat per utilitzar eines, què passa si hi ha un accident, amb la prevenció de riscos, els protocols d'assetjament...

Després la propietat intel·lectual, que és un camp que ja està prou normatitzat, però l'hem d'aplicar a la nostra situació. Què passa amb el resultat d'aquella obra, de qui es. Hem d'anomenar al centre quan en fem difusió, hi ha un termini...? Com fa el centre la comunicació si hi ha una mostra pública d'aquella obra? etc.

Pel que fa a la comunicació amb i entre creadors, és molt interessant que tinguin espais per relacionar-se, seria interessant que es poguessin dinamitzar aquests espais.

Hem navegat per convocatòries i per petites clàusules de bases per veure coses que poden passar. Per exemple a la Nau Ivanow hi ha una beca que es diu Desperta-Lab, molt interessant, per a processos de creació. En el moment de la mostra i els assajos es compromet a contractar laboralment a les persones que formaran part, màxim 5 persones. Això t'ho has de llegir molt bé perquè a meitat del procés no pots dir "ara necessitem 7 persones" perquè hi hauràn dos que es queden sense contracte. Aquest és un punt important que els creadors han de llegir bé.

Un altre punt on pot haver possibilitats d'arribar a acords, seria per exemple a Cal Gras, que la obra entra a formar part del catàleg d'espectacles del centre. Això s'ha de parlar, condicions, termes... i aquí tenim marge per parlar. Per exemple, amb la possibilitat de fer pre-estrenes en diversos pobles, com ho fem, quin marc li posem, quantes serien, ens interessa...? Tot això són exemples de coses que es poden parlar entre les dues parts i posar per escrit.

En quan la forma dels acords, serveix un email? Sí, això demostra la voluntat d'un i d'altre, però per què no evitar arribar a un possible conflicte i parlar abans? Les bases ja son moltes vegades molt concretes i ja et donen molta informació, i a partir d'aquí fer-ho una mica teu.

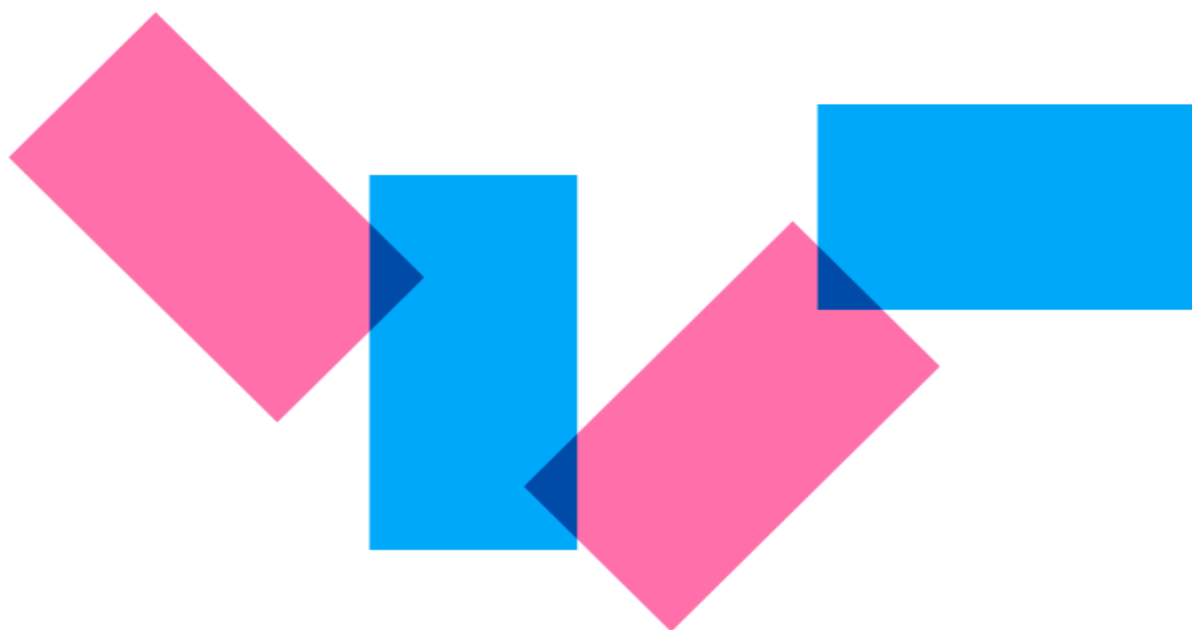
Per exemple a La Escocesa diu: les residències pretenen, més enllà de proporcionar espais de treball, generar una comunitat sòlida amb una implicació a llarg termini. Això és perfecte, doncs, cómo ho fem i quines són les eines?

Per acabar us donem una notícia positiva, acabem d'arribar d'un foro d'arts escèniques nacional, el Foro Mercartes. Tot i que és d'escèniques el què proposen es extrapolable a altres àmbits, i és que s'està treballant en la possibilitat de donar un marc normatiu als processos de creació. Aquest projecte s'emmarca dintre de lo que s'anomena l'Estatut de l'artista, que de fet ja el volen canviar el nom per Estatut de l'artista i el creador. Aquí

es van establir unes bases a partir d'unes taules de treball a l'any 2018 i es van posar una serie de punts, a nivell fiscal, de seguretat social, de dret laboral, d'autònoms... diferents àmbits per incidir a totes les necessitats d'un artista o creador.

Aquest any és molt important per què s'ha creat una taula interministerial, s'estan fent grups de treball amb diferents entitats del sector, associacions...per poder portar aquestes recomanacions a normes concretes a l'any 2022. Sí que a l'any 2018 es va aprovar les primeres aplicacions d'algunes de les recomanacions en normes, que ja son vigents i ja son vàlides per tothom. Una per exemple era, en el cas dels autors, poder compatibilitzar els ingressos de drets d'autor amb la pensió de jubilació.

Hi hauran altres mesures, com reconèixer el tema de la intermitència. I dins d'aquest marc més general de l'Estatut de l'artista, està el projecte Niebla, que sí que parla del procés de creació i de donar-li una mica de marc normatiu a aquesta fase que és tan important. Ja hi han referents a la nostra normativa com la Investigació mèdica, que sí que està regularitzada. Com dèiem parlem d'escèniques però a la que hi hagi un aprovat serà molt més fàcil que altres sectors se'l puguin fer seu o inclús que en el àmbit d'aplicació es digui "qualsevol tipus de creació, peça artística..."

4 SESSIÓ

Laboratori d'idees per a convocatòries cuidades

Presentació a càrrec de Luna Acosta, Rosa Lendinez i Natalia Carminati, artistes residents a La Escocesa

PARAULES CLAU

#projecte-laboratori de convocatòries amb cura
#necessitat
#metodologia, #an-tecedents
#referents
#participants
#procés
#parts de la investi-gació
#resultats
#investigació i pros-pecció de futur de la investigació
#convocatòria
#bones pràctiques
#precarització

Esta investigación parte de un taller enmarcado dentro del proyecto Dies¹ impulsado por Idensitat², la Escocesa³, Casa Planas en Mallorca, BBB Centre d'Art en Toulouse y Universitat de Barcelona. Su objetivo era abrir espacios digitales de intercambio, producción de conocimiento y laboratorio de ideas para dar respuesta a los cambios de paradigma que supuso la crisis pandémica. La Escocesa nos invitó a pensar un taller en este marco y nosotras lo que hicimos fue aunar nuestra experiencia, por un lado Rosa, Luna y yo (Natalia), con el Co-nsultori de la Escocesa, un grupo de apoyo a las creadoras en los procesos de aplicación a líneas de financiación, créditos y convocatorias. Por otro lado Paula Bruna, del grupo Co-rpus cuya línea de investigación fue crear protocolos alternativos que pusieran el foco de atención en el cuidado del cuerpo.

La idea surge de revisar las convocatorias y poner atención en los cuidados de estos procesos desde su elaboración. La idea es cuidar, tanto el trabajo que hacen las entidades que posibilitan la producción cultural, hasta las participantes, seleccionadas y no seleccionadas. Como es una idea ambiciosa, y un taller se quedaba corto, propusimos un proceso de trabajo cuya metodología fuera de tres fases. La fase inicial estaba abierta a la participación a través de una encuesta, encarada a las experiencias de las artistas, de Toulouse, Mallorca y Barcelona. En segunda fase creamos un grupo de trabajo con participantes de los territorios vinculados, pero integrando ya la visión de comisarias, investigadoras y otras creadoras para poder repensar juntas este sistema de convocatorias. Queríamos intercambiar experiencias, referencias, y vincularnos a otros proyectos que también trabajan en estas líneas de investigación, en concreto con "Descentrar la mirada para ampliar la visión", coordinado por Lucía Egaña. En la fase tres nos propusimos crear una propuesta de convocatoria cuidada que pudiera abordar los desafíos de las prácticas artísticas contemporáneas.

Los objetivos iniciales fueron crear un primer diagnóstico con las valoraciones y las experiencias de las creadoras que nos presentamos a convocatorias, incluyendo de comisariado e investigación. También poder identificar las carencias y también las potencialidades que tienen esas convocatorias respecto a los cuidados y a las necesidades de la comunidad artística.

Uno de los objetivos más importantes fue abrir un espacio de co-creación entre las entidades que posibilitan la producción cultural y las trabajadoras de la cultura. Nos interesaba que la propuesta final que hiciéramos absorbiera estas distintas perspectivas. Otro objetivo era recopilar referencias, que las hay, de convocatorias cuidadas, porque siempre tuvimos una mirada muy constructiva del proceso de trabajo. Otro de los objetivos, y dadas las características de trabajar online, fue crear una cartografía digital que funcionó como un espacio de co-creación y producción colectiva de conocimiento, en el cual intercambiamos referencias.

Y finalmente otro objetivo era crear una propuesta convocatoria ideal, revisando todos los puntos desde las bases, la ejecución, hasta la post convocatoria, cómo se relacionan con las participantes no seleccionadas, y transformar esta propuesta en una herramienta que pudiera sintetizar este trabajo y ser de fácil implementación, tanto para

¹ A la web de Dies es penjaràn els resultats del projecte <https://artdies.net/es/dies-proyecto/147-laboratorio-de-ideas-para-convocatorias-cuidadas>

² A la web de Idensitat es poden consultar els videos de les tres sessions del taller i la enquesta. <https://www.idensitat.net/ca/projectes-en-proces/dies/1627-laboratorio-de-ideas-para-convocatorias-cuidadas-2>

³ A la web de La Escocesa s'explica el marc general del taller <https://laescocesa.org/es/view/Laboratorio+de+ideas+para+convocatorias+cuidadas/3551>

convocatorias públicas como privadas.

Partimos de varias hipótesis. Por un lado que invertimos mucho tiempo no remunerado en postular a convocatorias, que para funcionar necesitan mucha participación, pero generalmente no hay feedback sobre los proyectos que enviamos y esto implica que quedemos en un limbo de no entender los porqués. Que los premios de las convocatorias no son siempre equitativas en su relación esfuerzo-beneficio, y esto repercute en la calidad de las propuestas y en la precarización del sector. No solo para artistas, curadoras o investigadoras que postulamos, sino también juradas y demás personas implicadas, todo el sector se precariza en esta cadena.

Para este laboratorio contamos con referentes como el proyecto Hablar en arte y la Anticonvocatoria en Madrid; las Trabajadoras del arte, que son un colectivo que funciona a nivel de toda Sudamérica; y la PAAC con el proceso de reedición de convocatorias. Desde Trabajadores del arte por ejemplo, hacen un censo muy grande y a partir de la visualización de datos de ese censo han desarrollado manuales de buenas prácticas. Por eso a nosotras nos interesaba lanzar el laboratorio partiendo de una encuesta, para encarar a los datos con las experiencias situadas de las personas que participarían en el laboratorio.

A partir de esto hicimos, por un lado la visualización de datos de la encuesta, y por otro la cartografía. Nos interesaba usar el proceso cartográfico porque es una metodología súper porosa y nos permitía generar cruces múltiples en el proceso, de compartir y de imaginar posibilidades. La cartografía es una herramienta que permite que más adelante sea utilizada por trabajadoras de la cultura, creadoras, y por los centros que tienen los recursos.

El laboratorio duró tres días, aunque el proceso de investigación previo duró meses. Nos juntamos con el proyecto que coordina Lucia Egaña con un colectivo muy diverso de trabajadoras de la cultura, llamado Descentrar la mirada, cuyo punto de partida es la inclusión de discursos y sujetos no hegemónicos al campo del arte, enfocándose en disidencias sexuales, personas migradas y racializadas. El primer día compartimos experiencias y resultados de la encuesta, el segundo trabajamos con este colectivo, y en la construcción de la cartografía.

Sobre la encuesta, la realizamos nosotras y la difundieron los tres centros que participaban entre su red de artistas, que a su vez difundieron a su propia red. Respondieron 78 personas en el periodo de un mes. De ahí analizamos datos y obtuvimos una serie de conclusiones. Antes del Laboratorio visualizamos estos datos para tener un anclaje a partir del cual trabajar. Preguntas de tipo cuantitativo se reflejaron en porcentaje y las de desarrollo se trataron por temas y quedaron así reflejadas en la cartografía para que las participantes, aunque no estuvieran en el taller pudieran hacer sus aportaciones.

Algunos datos que reflejó la encuesta son bastante reveladores:

En el primer bloque sobre el perfil de las encuestadas se incluyeron preguntas sobre el lugar de trabajo, edad, participación en convocatorias, y la relación entre fuentes de ingresos y convocatorias. Muy resumidamente, el perfil era entre 25 y 35 años en su mayoría, a partir de esa edad el porcentaje cae en picado. Lugar de trabajo Barcelona, nos presentamos a entre 6 y 8 convocatorias al año y la mayoría, el 69 %, fueron seleccionadas entre 0 y 1 veces, siendo 1,2 la media de convocatorias en las que fueron seleccionadas. Para el 42% de las encuestadas, el dinero recibido supone menos de un 20% de sus ingresos. De media reciben de las convocatorias el 40% de sus ingre-

sos. Respecto al tipo de convocatoria, las más solicitadas son ayuda a la investigación, residencia y producción.

Se incluyó en la encuesta un bloque de preguntas dedicadas al esfuerzo dedicado a la participación en convocatorias y el beneficio que se obtiene de ellas. El tiempo de dedicación está repartido entre 1 y 5 días o más. Si tomamos 5 como el promedio de dedicación a una convocatoria, considerando que la mayoría se ha presentado a entre 3 y 8 convocatorias al año, las artistas han dedicado de media entre 15 y 40 días al año a la preparación de dossiers, trabajo no remunerado. Se estima que el esfuerzo de la dedicación no está equilibrado incluso si se gana. Las artistas desarrollan estrategias para desarrollar sus proyectos, que suelen ser otras convocatorias o autogestión. La gran mayoría no conocen convocatorias en las que se cobre por postular, como sucede en otros ámbitos profesionales.

En otro bloque se abordó el tema de las carencias que se perciben en las convocatorias. Las principales son que el premio no incluye la totalidad de los costes, que los criterios de selección no sean transparentes, que los criterios a veces son endogámicos y excluyentes, y la burocracia es considerada a veces abusiva. Preguntando por el tema de la exclusión, los principales factores de exclusión, según el 77% de las artistas, era el curriculum, y la edad, votado por el 67%. En tercer lugar destaca que la mitad de las encuestadas citó la situación administrativa de la artista en el país, aspecto muy relacionado con la nacionalidad, que fue el siguiente más votado.

Se incluyó un bloque de preguntas para la valoración de las convocatorias. La mayoría cree que no son una vía de acceso abierta, no creen tener posibilidades y aun así postulan, no valoran favorablemente el tiempo y requerimientos que se necesitan para presentarse, y no se sienten cuidadas. Si ganan no se corresponde la remuneración con el esfuerzo invertido. Sí que ayudan a avanzar en la carrera artística, ese fue el aspecto mejor valorado, y no ayudan a crear relaciones profesionales.

Respecto a lo más valorado, está que las convocatorias permiten definir el proyecto que se presenta, que dan visibilidad, que son oportunidades para establecer contactos entre la comunidad artística, y que son oportunidades de financiación. Destaca la claridad con que se asume que nuestras propuestas no serán seleccionadas, y cómo por ello se ponen en valor otros aspectos colaterales como que en la práctica el esfuerzo de participar va dirigido hacia la maduración del proyecto, visibilidad, generar redes y contacto, más que hacia los objetivos propios de una convocatoria como serían la ejecución de un proyecto, el reconocimiento profesional, o la investigación.

En la encuesta se incluyeron cuatro preguntas de desarrollo, para que aportaran perspectivas o matices que podrían ser reveladores. Analizar estas respuestas requirió otro tipo de examen más cualitativo y se observaron varios ejes temáticos. Es curioso cómo en las respuestas de desarrollo a veces se repetían las mismas palabras, estructuras y casi frases, eso fue muy significativo.

Ante la pregunta de si podrían nombrar tres aspectos positivos del sistema de convocatorias se valoró que sean facilitadoras para el artista emergente, que sean legitimantes y den visibilidad y reconocimiento, que generen redes y conexiones, que exista variedad y cantidad, que con la digitalización y los formatos en PDF se puede postular gratis (cosa que hasta hace poco no era posible), que bien practicadas sirven para generar recursos para la profesionalización, y que los límites que se imponen en el formato de postulación, hay personas que lo ven como encauzador de sus proyectos y les ayuda

a gestar la idea.

Ante la pregunta de señalar tres aspectos negativos del sistema de convocatorias, hay quince cuestiones que salen en repetidas ocasiones: la precarización de nuestra profesión, la falta de feedback, la falta de cuidado, una falta de transparencia en relación a las evaluaciones y desconexión con las entidades convocantes. También se remarca mucho el descontento ante el tipo de competitividad inducida por el sistema, que da lugar a discriminaciones. Como contrapunto a algunas opiniones que acabamos de ver, hay encuestadas a las que les parece que los límites en los formatos acotan su creatividad. También se habla de desconfianza, dado que ante la falta de reciprocidad y respuesta hay personas que llegan a desconfiar de que les estén robando las ideas. Se califica el sistema como impersonal, se habla de pérdida de vigencia de este sistema, excluyente, endogámico y muy desmotivador.

A la pregunta de qué otro ítem valorarías de manera positiva a la hora de plantear una convocatoria, se sugieren cuestiones relacionadas con el formato, o separar las convocatorias por fase y que las primeras fases fueran más sencillas de postular, y luego se seleccionase a un número muy reducido para presentar un proyecto más elaborado. El tema de la comunicación y transparencia es súper importante y el tema del feedback y los cuidados: menos precariedad, contratación, que se reduzca la burocracia, que en el jurado haya más variedad y heterogeneidad de miradas, la importancia de generar redes y contactos, que las convocatorias fueran más inclusivas y diversas, menos discriminatorias. También que debería haber más valoración de los procesos colectivos y tener presente a quién se deja fuera y por qué.

A la cuestión de qué otra pregunta te gustaría incluir, las respuestas eran: si serían posibles alternativas mejores al sistema actual de convocatoria, preguntas sobre la experiencia de participar en el sistema y la salud emocional, preguntas sobre la difusión de la obra. También otras preguntas dirigidas a las entidades convocantes, ya que se refleja un desconocimiento y desconexión absoluta entre ambos, como que no se entienden a veces los límites que tienen las mismas entidades o centros.

Después de depurar estos datos, lo que hicimos en el laboratorio fue trabajar a partir de unas preguntas disparadoras, como por ejemplo a qué queremos prestarle atención para revisar las convocatorias de manera consciente, qué detalles queremos revelar, qué preguntas nos estamos haciendo en relación a este sistema... Estudiamos ciertas convocatorias que nos pareció que tenían puntos de cuidado, por ejemplo que tiene en cuenta el feedback, que propone un sistema de selección transparente, que cuenta con alguna propuesta de cuidado del tiempo de las personas que se postulan, etc.

Veíamos algunas que proponían que el proyecto no fuera completamente cerrado, que se pudiera modificar a posteriori. Otra que propone otras opciones de socialización para los proyectos no ganadores. Ahí fuimos armando un mosaico seleccionando puntos de convocatorias interesantes e hicimos una selección de cosas que nos parecían importantes de ser tenidas en cuenta, como contemplar qué sucede con las personas excluidas, las que no pueden postular por edad o situación administrativa, las postulantes no seleccionadas, las participantes seleccionadas y cómo cuidar el proyecto seleccionado, cómo cuidar al jurado, etc.

Ahí fuimos proponiendo términos de cómo atender mejor el tema de la exclusión, ofrecer alternativas a la firma digital, o cuestionar la necesidad de estar empadronado con un domicilio fijo, o incluir en el jurado personas de colectivos minoritarios, para que

haya otras líneas de pensamiento a la hora de seleccionar.

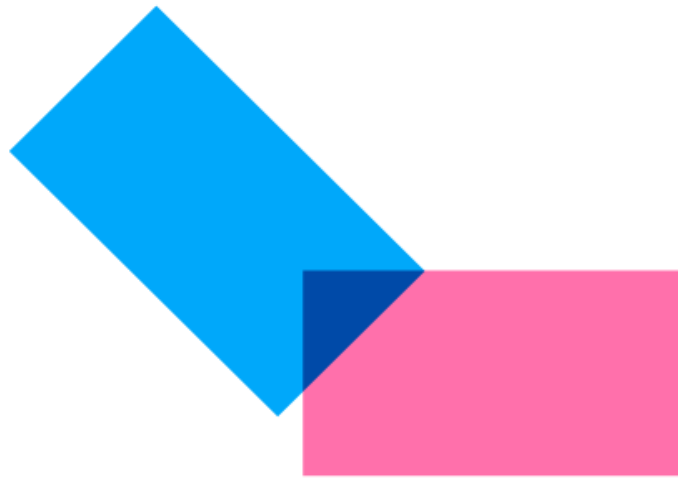
En el segundo y tercer día de trabajo en grupos lo que hicimos fue, según la propuesta de Lucía, trabajar en tres grupos: uno que estudiara el momento de escritura de las bases, otro que estudiara lo que pasa en la ejecución del proyecto y otro que estudiara el momento post para que los proyectos no se mueran en el momento que acaba la convocatoria, y cómo construir redes a partir de ahí.

La fase tres fue, a partir de todo este material, reformular una propuesta menos excluyente y meritocrática en el sistema en el cual todas formamos parte.

Volvemos a los objetivos para recordar que uno de ellos era crear una investigación que fuera abierta y de acceso público. La idea es que este trabajo se desprenda de nosotras y cada una pueda continuar e ir adecuando a sus propias prácticas y procesos. Ahora estamos terminando la fase de intercambio, en la que todas las participantes del grupo de trabajo intervenimos en un documento que describirá los puntos que han de estar para tener en cuenta los cuidados: en la elaboración de las bases, la ejecución, y en la atención a seleccionadas y no seleccionadas. Este documento estará a disposición pública una vez lo articulemos, y a partir de aquí diseñar una herramienta que sintetice cada uno de los puntos para que pueda ser flexible y adecuarse a la diversidad de convocatorias.

Otra de las vías de este proyecto es la de dar servicio de asesoramiento a entidades que mostraron la necesidad de que se acompañe este proceso de diseñar y repensar la convocatoria. Esta herramienta puede servir para que intervengan, no solo las entidades, sino también las propias artistas y juradas, y también realizar una publicación que pudiera recoger todo este proceso, ya que el documento se legitima a través de muchas voces que estuvieron interviniendo. Esta parte sería más a futuro.

Pensamos que la fuerza radica en haber colectivizado este proceso, que hay mucha gente pensando sobre esto y cuestionándose los cuidados en este campo. Este proceso nos permitió ver que el sistema no es eficiente para las participantes y a veces tampoco para las entidades.

5 SESSIÓ

Grups de treball

PARAULES CLAU

#situacions
#casuístiques
#modes de resolució de situacions
#exemples de bones pràctiques
#instruments de relació
#demandes cap a l'Administració
#possibilitats envers a situacions sense marc normatiu

Es treballa en grups per compartir les situacions concretes dels nostres centres o amb les quals ens hem trobat, i veure com ens podem ajudar l'instruments legals per fer front a les diverses casuístiques amb que ens enfrontem als centres al dia a dia.

Grup 1

- Començo amb una experiència en positiu i una altre no tan positiva, parlo com a coordinadora de projectes del Centre de producció El graner. Com que som un equip molt petit em sembla important parlar de precarització, no només de les creadores també dels equips de gestió anem una mica justos.

En positiu, parlem molt de Corresponsabilitat com a aquest espai de igualtat consensuada en el ús de l'espai i en el intent de gestió de manera comuna. Tenim una cuina compartida, allotjament, espais de treball i dues oficines amb els vidres transparents, així com un espai comú amb taula de coworking. Aixó fa que tinguem diversos espais comuns que hem de co-gestionar entre totes, ja que no tenim conserge ni horaris d'obertura i tancament. L'artista que entra al Graner pot estar treballant inclus quan les persones d'oficines no estàn, i això vol dir una responsabilitat molt forta en l'ús de la Casa Graner, les llums, tancar finestres i porta... hi ha una flexibilitat que alhora implica una corresponsabilitat molt forta, i que genera problemes a vegades.

La experiència positiva és que quan algú ve, intentem curar molt la benvinguda. Ens seiem amb la companyia nova i els expliquem tots els usos i les maneres d'estar en aquest espai, recorrem l'espai... també tenim un paper penjat a la cuina a on poden deixar per escrit si hi ha coses que no funcionen, un aire condicionat espatllat a una habitació, per exemple. Hi han companyies que són molt netas a l'hora de fer servir espais comuns, malauradament n'hi han que ho són menys, això ens toca a l'equip de gestió conversar-ho.

Amb aquesta responsabilitat les necessitats de l'artista queden més resoltes, tenen més independència, però tu et co-responsabilitzes de tancar el llum, etc.

Per la part més negativa és que les condicions són un contracte a l'ús, com el que establim quan fem la convocatòria pública, que ve regulada amb una normativa associada, i aquestes condicions d'ús passen per la bona voluntat. Sí que signen un document de cessió d'espai en el que regulem aquest ús de manteniment de la casa. A vegades aixó fa que siguin menys curosos amb aquest ús de la casa, i això pot ser un problema, per què no és un contracte com a tal, sino un paper que regula unes condicions d'ús i moltes vegades ens hem trobat cuines brutes, etc, i això genera incomoditat.

- Jo com a artista he tingut experiència positiva per què aquesta part de benvinguda et fa sentir, no com a un llogater, sino que et sents inclòs en un projecte que va més enllà del què tu vols fer i això et fa sentir habitar més enllà del teu espai.

- Una última cosa, l'artista o companyia té unes necessitats i les vol cubrir, però què passa amb l'espai que les està cobrint? S'ha parlat que l'espai ha de complir unes normatives, però sembla que no s'ha parlat de que l'espai té uns desitjos com a espai, i em sembla interessant per que quan es parla de una relació amb una companyia per primera vegada, i no parlem dels desitjos de l'espai, es perd la part de la cura cap a la

treballadora, i és important. Què passa amb els desitjos de l'espai quan una companyia marxa, què pot deixar en el desig de l'espai en aquell moment?

Per exemple si el projecte de gestió vol generar connexió territorial al barri i el desig de la artista no passa per la creació comunitària, s'ha de respectar? No tots els artistes voldran crear workshops amb el veïnat, doncs s'ha de respectar per què això no és el desig ni la voluntat de la companyia. Però tot i així volem que l'artista que entri per convocatòria pública tingui un compromís de, com a mínim, escoltar. I això l'hem traduït a: quan entren artistes per convocatòria i ens trobem per primera vegada, hi ha un espai de trobada amb veïns i veïnes perquè es coneixin, amb ells fem un recorregut al barri per què l'artista el conegui de la seva mà. I si després no l'interessa relacionar-se amb allò comunitari o amb comunitats no professionals, no passa absolutament res.

- Con respecto a eso, desde TDK somos artistas y nuestro objetivo es el trabajo colectivo. Entendemos como parte de nuestro trabajo creativo estar en ese espacio, y tanto la gente que hacemos las convocatorias como la que esperamos que venga a ellas, queremos que tenga una voluntad de trabajo colectivo. Todo el mundo aparentemente está de acuerdo, pero a veces lo que te vas encontrando es que hay personas que se encierran ahí y no quieren relacionarse con nadie. Vale, lo puedo entender, pero por más que lo pongas en un contrato es algo muy personal, y tampoco puedes decirle que se vaya. Se trata de encontrar cómo esa persona puede trabajar dentro de su circunstancia pero también en colectividad. Al final desde la gestión del centro tienes que buscar maneras de que esa persona se sienta más integrada. Otra situación que se produce es que por necesidades personales hay quien utiliza el espacio para hacer otra cosa, que no es lo que queríamos como espacio, pero tampoco puedes echarle. Son circunstancias que, por más que las pongas en contrato, a nivel humano no puedes tomar ciertas acciones.

- La pregunta sería, ¿como haceis ese acompañamiento cuando un artista se presenta como planteas?, ¿hay algún mecanismo? En nuestro caso hay tres reuniones de seguimiento fijadas, hacemos tres encuentros con todos los artistas...

- Nosotros hacemos trabajo colectivo en el que no están obligados, pero si de repente de 10 propuestas colectivas ninguna te ha interesado o no te vemos la cara en un periodo... a ver, estamos en contacto con la gente. Hay cosas que tenemos que plantearnos, pero hay circunstancias que por más que las pongas en un contrato, al final como humanos tienes que cuidar... y esa persona cuando pueda a lo mejor ya buscará un sitio más a su medida.

- Yo creo que tiene que haber un recordatorio constante, porque un artista tiene una necesidad, llega a un centro, y yo creo que entre el centro y el artista tiene que haber ese cariño y respeto, y generar ese vínculo diario y tener matizada esas cláusulas de convivencia: te lo lees y llévatelo a casa porque las hemos hecho con mucha cura, llévatelas a casa, míratelas con esa misma cura y tenlo presente. Cuando venga otra persona, poder transmitirlo en el diálogo, que ya esté en nuestro lenguaje.

- Yo quería comentar que en La escocesa desde que se sacan las convocatorias, ya en las bases se remarca la importancia de generar comunidad. Yo creo que la persona que lo lee en las bases se imagina a donde va. En la escocesa hay flexibilidad de participación, desde generar actividades, limpiando, donando materiales, tenemos un armario de ropa... ahí está la creatividad de ofrecer el espacio, y que si esa forma no es la tuya puedas participar de otra manera que se te ocurra. Es interesante plantear

otras maneras de convivencia y relación. Una forma es la comida común, se establece mucha red. A veces entre las residentes y las socias se hacen unos encuentros donde se van presentando los proyectos e inquietudes de manera muy informal y ahí se generan muchas redes, no en un único formato sino que hay una amplitud de ellos, y cada uno encuentra su hueco.

- Están las brechas generacionales, estás acostumbrado a relacionarte de una manera que luego cambia, a veces la forma de vincularse tiene que ver con eso.

- Pensando en las necesidades del espacio a la hora de generar las convocatorias, cada experiencia es situada, entonces cada situación implica necesidades y concepciones distintas de lo que significa hacer comunidad, territorio, convivencia, etc. Creo que es importante transparentar lo que nosotras como espacio consideramos importante a la hora de hacer comunidad, porque propone de antemano qué esperamos que el artista haga al respecto. Para cada lugar y experiencia significan cosas distintas y es importante transparentarlo, porque es como la anticipación del contrato, como las bases de la convocatoria a la que estoy postulando y decido asumir.

- Es complejo porque las bases regulan, te dan dinero y espacio, puedes intuir lo que se regula a través de las bases, hay ciertos compromisos a los que hay que atender... pero tú no sabes qué es El Graner hasta que entras. Las bases no te cuentan el proyecto, por tanto es súper importante dar el espacio para contar el espacio de gestión y compartirlo porque está coexistiendo entre todas.

Algo que nos preocupa es no tener una distancia entre las necesidades del creador y las necesidades y compromisos que, como fábrica de creación pública, debemos a la administración. No hay que olvidarlo, porque las gestoras están intentando hacer el engranaje entre este cuerpo normativo del que se habla, y la realidad, e intentan buscar los vínculos que conecten mejor con la creación y la realidad de los creadores. Ejemplo, con el Covid nos obligaron a hacer un documento llamado de coordinación empresarial, en la que la compañía que entraba tenía que firmar una serie de protocolos dados por Procicat. etc. Nosotras como gestoras nos negamos a utilizar este nombre y pedimos poderle llamar "acuerdo de co-responsabilidad con la normativa Covid". Eso cambia mucho, ya que no son empresarias sino artistas, colectivos... Puede parecer una cosa aleatoria pero es una de las tareas que hacemos mucho y que a veces no se ve...

- Al nostre projecte, com que som músics, el lloc des del que podem acompanyar és el de la música. Estem començant, i tenim pensant oferir una beca que li diem Rural o Subwoofer. Al lloc a on estem hi ha molta feina agrícola amb tarongers a l'hivern i horta a l'estiu. La idea és que les beques siguin d'intercanvi, que col·laboris amb aquesta feina algunes hores al dia, o a cuina... de manera molt flexible. No és que entris només a l'espai, sinó també veure què hi ha en aquest espai i què es necessita per què es mantingui. Molt en la línia de la corresponsabilitat, m'ha agradat molt aquest discurs que al cap i a la fi hauria de ser sempre així, fer-nos responsables i cuidar. Igual que l'hort s'ha de cuidar, els projectes també.

- Se ha de salir del paternalismo y partir del buen hacer y no de la situación de poder que te da el poder pedir cuentas.

- Pero hay que nombrarlo, por eso la importancia de esa acogida, nombras las cosas y así pones acuerdos y aceptamos.

- Pero lo ideal es que eso con el tiempo ya esté integrado, y que sea un recordatorio de esas buenas prácticas que nos vienen enseñando desde el colegio, pero luego no aplicamos.

- Y que los acuerdos se tienen que ir actualizando, lo que hoy por hoy es un cuidado es diferente de lo que era hace 30 años.

- Cuando haces un contrato estás nombrando lo que son tus necesidades, las del otro, y lo que cada uno espera del otro. Es eso, cuando se habla de contrato uno piensa en abogados con corbata pero por ejemplo, un papel con las normas de uso colgado en la cocina, sólo el hecho de que esté escrito, toma una autonomía y una autoridad de norma escrita. Porque a veces también es un tema de economía, es decir de eficacia: no vamos a estar todo el rato hablando de cómo nos lo montamos, no hace falta que estemos inventando todo el rato la rueda, hasta que ésta se abolle o no funcione y entonces re-establezcamos el acuerdo. Por eso también yo insistía en la coerción, porque lo jurídico te puede obligar a algo, incluso físicamente, pero para esto hace falta todo un aparato externo, que es ineficaz para regular las relaciones más íntimas en un espacio concreto. Entonces es interesante establecer unas directrices claras en el documento madre o las bases, y luego formas mucho más ágiles de articulación de la vida más cercana, por ejemplo.

- Moltes gestores tenim, a banda de la gestió dels projectes, la càrrega administrativa, i això genera molts desencontres, per què jo t'estic acompanyant en un projecte i a la vegada t'he de dir que com que no m'has lliurat a temps un paper, trigaran més en pagar-te. Això genera poques cures des del creador a la gestora, acusant-la de precaritzar-li, però és que hi ha un cos administratiu que està per sobre. Entenc l'enfado i a més estem en una situació de desigualtat, per què jo cobro cada més i l'altre no, però a vegades també està bé entendre que tenim una càrrega administrativa que marca aquests espais jurídics...i que està bé que sapigueu que la nostra feina està més en que vosaltres no noteu aquest pes administratiu i tot flueixi. Però a vegades això necessita cures i no sempre es parla d'aquestes cures cap a la gestora.

Grup 2

- Sóc la Montserrat Pérez de Sinestesia, temim convocatòries obertes bienals, estem treballant amb la Fundació Mona amb qui tenim un acord, participaran 20 centres de Barcelona. A aquesta convocatòria hi ha una clàusula, que si es ven obra, el 80% s'el queda el artista i el 20% va a parar a la Fundació Mona. A la pàgina web de Sinestèsia estan totes els certificats de donació. Tot queda per escrit i signat, tenim un màxim de claredat, per què estem col·laborant amb entitats amb molta transparència. És una traçabilitat, transparència, comunicació del que fas... A les bases sempre hi han tres persones: un representant de la Fundació Mona, la comissària de Sinestèsia que sóc jo, i una persona de La Farinera que dinamitza tots els espais. A les bases ja especifiquem que totes les obres que facin referència a la violència queden excloses, han d'anar més enllà del pur impacte. Ens interessa que cada obra seleccionada parli de una idea diferent, que sigui la millor obra que ens faci empatitzar. Els criteris d'exclusió en aquest cas estarien a les obres. Sí que hi ha un criteri de edat mínima de 18 anys, o si no amb permís especial dels pares. No hi ha altres criteris d'exclusió. Parlem a partir d'ara de requisits més que de criteris d'exclusió.

- Nosaltres fem un festival a la Fabra i Coats amb convocatòria pública, tenim unes bases que anem refinant cada any. Una de les coses que ens trobem cada any, és amb

gent amb una situació administrativa irregular. Nosaltres el que oferim és contracte a tothom que ho demani, i a més ara hem aconseguit que tota la Mercé ho faci. Més que reclamar papers, ho que hem aconseguit és regularitzar la situació d'algunes persones. Hem de ser conscients del poder que tenim en aquest sentit. És una contractació per dies. A les bases el que fem és la tarifa pel dia de la actuació, donem un mínim de 300 euros per projecte pel concepte, desplaçament i despeses de producció. Això genera una suma final que es divideix entre el número de persones i es transforma en nòmina i en forma de contracte laboral. Això no el pot fer l'Administració pública directament, ha de haver-hi una empresa externa que ho faci. Es genera una burocràcia però fins que no tinguem estatut de l'artista, es el que tenim. I parlem molt de burocràcia però també se'l podem posar fàcil a l'artista, oferint alternatives en formats, portant els papers el dia del espectacle, etc, facilitant al màxim. És a dir es poden fer coses, s'ha de pensar la gestió com una manera de generar canvis.

- Això estaria molt clar en el cas de les escèniques/música que tenen un moment de visibilització molt específic, i ens ho hauriem de plantejar a les visuals, si té sentit i com es podria fer.

- Des de La Capella la programació central gira en torn a una convocatòria pública, que és Barcelona Producció, que té unes bases. Aquest serà el primer any que farem contracte a les persones seleccionades, a la Virreina s'han començat també a fer-ne. Fins ara a la Capella hi havia un document que es deia Comparecença i que establia la relació o voluntat de igual a igual. Crec que és bona notícia per a les persones que formen part de la convocatòria, i les que hi treballen. Tot i que hi ha un equip petit sempre s'ha generat un acompanyament de les projectes. La màxima intensitat de la Capella és processual, és tot el temps que passa fins la exposició. Nosaltres també fem projectes que no són expositius. I resaltem que a la convocatòria es diferencia entre diners de producció i diners d'honoraris. Tot és públic a les bases. Estem molt receptius de les coses que no es poden quantificar, de com es pot estar a gust en un sistema, que en els àmbits creatius encara ens costa molt.

- El tema per exemple de factures electròniques, cada vegada em quedo atascada en el mateix lloc, potser és un tema de comunicació. Aquesta part de comunicació per part dels centres podria estar una mica més acompanyada.

I temes de comunicació, s'ha parlat molt avui... nosaltres fem això per aquesta raó i aquesta altra. Que no costa res, que a més en aras de la transparència no ha d'haver-hi informació oculta. L'albarà del banc per exemple, no te'l demano per fer la punyeta, i no cal que vagis a la oficina, pot fer-se electrònic, etc...

Temes com servei de prevenció de riscos, per exemple, si com a autònom no tens persones a càrrec no has de tenir-ho, a vegades te'l demanen sense necessitat.

- S'ha de generar la conversa per què a vegades des de la Institució no dona la vida per acompanyar cada cas, però si hi han questions, es pot fer una conversa per trobar solucions, hem de parlar.

- Des dels Centres i institucions també hem de tenir posada una llum vermella, no donar res per sabut. Tenir aquesta línia de no donar res per suposat en una relació professional és una bona pràctica, perquè de repent l'altre persona pot estar actuant d'una determinada manera, per desconeixement. La clau és entendre que hem de parlar de treballador a treballador, que hi ha una responsabilitat mútua, i si no entenc explica-m'ho, la desconfiança així desapareix.

Jo per exemple treballo a un centre que és totalment Administració pública, tenim un

servei administratiu que contínuament ens demana coses, i de vegades et toca a tu donar la cara a l'artista. Nosaltres a Nau L'Estruch a vegades no podem donar alguna informació per temes legals, de Serveis Jurídics potser no tenim tota la informació, canvien els requisits...

- La burocràcia s'hauria de solucionar. S'ha de saber què pots fer i què no. De vegades ha d'haver una empresa darrere per gestionar..., però, pot ser una associació en comptes d'una empresa?

- Nosaltres des d'HAAC som una associació sense ànim de lucre que ja portem 20 anys. ACVIC com a entitat jurídica és associació, amb junta directiva, que gestiona el centre d'art, que té una direcció artística. La associació gestiona i paga als treballadors, i la producció, artistes, projectes.

Estem davant d'un escenari que no ens va a favor, i és que a cada ajuntament, a cada centre de la Xarxa de centres de Catalunya tenen un funcionament distint. Aquest sistema, per què no s'homegenitza i es fa tot de la mateixa manera? Ja no dic els centres privats, però un mínim comú... La gestió està supeditada per aquest tipus de coses, nosaltres tenim una part de la Generalitat i una part de l'Ajuntament, i de vegades per cobrar... Mira, la persona que ha de fer front als proveïdors, jo aquest paper no ho voldria mai a la vida.

- En el fons en aquest marc que ens uneix a tots, que és la Administració pública, per desgràcia no podem trobar solucions ràpides... però de quina manera podriem tornar al nostre favor aquests sistemes? Hi ha una burocràcia que probablement es pot repensar, negociar...

- Es pot negociar. En un ajuntament mitjà com el nostre, al llarg dels anys la nostra experiència ha fluctuat depenent de la regidoria i la tècnica de cultura que hagués en cada moment. O sigui que sí hi han valors personals, la llei no ha canviat tant, però depenent de qui hi hagi al front, les coses són més dinàmiques, àgils, més ajuda o puntualitat...

- S'ha de demandar i exigir que les coses es facin. No hi han normes diferents, és la aplicació i la interpretació, el "sempre l'hem fet així". És veritat que a vegades són pràctiques, com demanar certa documentació que ja ni la demana l'Administració pública...

- Se pueden empezar a generar nuevas herramientas. A veces tenemos esta tendencia de tratar de encajar en lo que viene de arriba, pero hacer la fuerza inversa y tratar de generar de abajo a arriba otra manera de ver algunos procesos, puede ayudar a que arriba se piensen las cosas de otra forma. Cuando hablábamos de los acuerdos se hablaba de dos partes, pero hay muchos agentes que representan a una parte y la otra. A veces los artistas forman parte de procesos en los que hay mucha gente involucrada, lo mismo las instituciones, un montón de voces en los acuerdos. La validez de nuestro proceso de trabajo con las convocatorias es que está legitimado por varios agentes diversos, artistas, comisarias, entidades... lo mismo, un acuerdo empieza a tener validez cuando intervinieron la dirección, personal técnico, todas las agentes involucradas en los procesos.

- Hay algo positivo en la práctica de Barcelona Producción y en otras convocatorias, el cómo incorporas la voz de la otra parte en el diseño de los acuerdos, documentos y contratos. Cómo a partir de lo que en un año se está produciendo sucede algo que cambia las bases o contratos, a partir de casos que se convierten en cláusulas.

- Tenim el focus a l'Administració pública, però també hi han exemples de relacions entre privats o semiprivats, o mixtes, relacions més de proximitat... hi han altres pràctiques i podem aprendre.

Nosaltres venim de Tercer esquerra, de Girona, i ens agradaria saber com fer tot aixó cap als mitjans digitals, que està tot per fer.

- El dret és una eina, però qué es lenta, sempre va pel darrere de la societat. En aquest sentit hi han molts sectors que s'estàn movent a base de crear acords entre ells i anar construint mica en mica. Quan dues parts arriben a un compromís és una llei per ells. Això comença per unir-se i parlar de quins problemes tenim, i juntar-se totes les parts, reunir-se i arribar a petits acords. Però ha de ser una construcció teva, per què si esperas que t'ho facin des de fora et quedaràs sense acords. Així, s'han fet moltes coses ara que son molt noves, ja que van molt ràpides, i la norma no està preparada. Al final son acords de sector i vosaltres que esteu dintre son qui millor el coneixeu. I és possible, quan estàs d'acord se'l pot exigir a la Administració cert comportament, si no no tens força. Però s'ha de construir.

6 SESSIÓ

Presentació del projecte

Residències artístiques: Tres pre-Posicions

Un projecte d'investigació de Pau Catà sobre residències artístiques en temps pandèmic, finançat per la beca de recerca 2021 de l'OSIC

Presentació d'un vídeo-assaig sobre la investigació al voltant de la cronodiversitat en el camp de les residències artístiques.

Pau Catà ens presenta el seu assaig-visual *Residències artístiques: tres pre-posicions*. El projecte de recerca reflexiona sobre les residències artístiques en temps pandèmics. Per fer-ho pren la forma d'un text teòric, i també d'un assaig visual a partir del qual ens aproximem de forma especulativa al futur de les residències artístiques a partir de tres pre-posicions: Fora, Dins i Entre. *Residències artístiques: tres pre-posicions* ha estat becat amb la Beca de Recerca del OSIC 2021 i partia dels múltiples diàlegs establerts durant la 4ª Trobada de Xarxaprod.

Veure el video aquí: <https://youtu.be/57KwSiOc3Z8>